DZIENNIK URZĘDOWY

c. i k. Komendy obwodowej w Tomaszowie.

Prenumerata ćwierćroczna 3 K. Wychodzi 1. i 15. każdego miesiąca.

Nr. 3. Tomaszów 1. Maj 1916.

Treść: 14. Zasadnicze postanowienia dla obwodu tomaszowskiego. (Ciąg dalszy).

C. i k. Komenda obwodowa tomaszowska sprawuje orzecznictwo i administracyę w poszczególnych działach i tak:

Sądownictwo.

I. Zasady ogólne.

§ 1.

Podjęcie urzędowania.

Przerwany skutkiem działań wojennych wymiar sprawiedliwości w zakresie sądownictwa cywilnego oraz karnego, o ile to ostatnie nie jest wykonywane przez c. i k. Sądy wojskowe, zostaje w tutejszym obwodzie na nowo podjęty.

§ 2.

Obowiązujące prawo i rodzaje sądów.

Na podstawie obowiązującego dotychczas w Królestwie Polskiem prawa materyalnego i formalnego wyrokować będą następujące instancye sądowe:

a) Sądy gminne w zakresie dotychczasowym;

b) Sąd c. i k. Komendy obwodowej:

1. w sprawach załatwianych dotychczas przez Sędziego pokoju;
2. jako druga i ostatnia instancya apelacyjna i rekursowa od wyroków i uchwał Sądów gminnych i Sędziego pokoju;
3. jako pierwsza instancya w sprawach cywilnych należących dotąd przed Sąd okręgowy.

§ 3.

Reaktywowanie Sądów gminnych.

Otwarto już Sądy gminne w Krynicach, Tomaszowie, Łaszczowie, Dubiu i Oszczowie a sędziowie gminni Grzegorz Lipczyński, Wacław Paluszyński, Tadeusz Barcicki, Stanisław Kowerski i Stanisław Kiełczewski podjęli urzędowanie.

II. Organizacya Sądów gminnych.

§ 1.

Normy urzędowania.

Otwarte Sądy gminne urzędują wedle dotychczasowych praw i przepisów, o ile one wyraźnie rozporządzeniem c. i k. Komendy obwodowej nie zostaną zmienione i do wiadomości Sądów gminnych podane.

§ 2.

Kompetencya.

Właściwość Sądów gminnych, zarówno pod względem rzeczowym, a to tak w zakresie spraw cywilnych i karnych, jak i terytoryalnym, zostaje niezmieniona.

W szczególności należą tu:

A. Pod względem właściwości rzeczowej:

a) w sprawach cywilnych:

1.) Wszystkie pozwy wynikłe ze zobowiązań bez różnicy tytułu, oraz pozwy o prawa do rzeczy ruchomych, jeśli wartość przedmiotu skargi nie przewyższa 300 rubli, dalej pozwy o zwrot szkody, także wówczas, jeżeli w czasie wniesienia pozwu nie może być jeszcze oznaczona wysokość szkody;

2.) żądania o restytucyę naruszonego lub utraconego posiadania w przeciągu jednego roku od chwili naru-

szenia lub utraty posiadania;

3.) prośby o ubezpieczenie dowodów bez względu na wysokość kwoty (przeprowadzenie dowodu ku wiecznej pamięci);

4.) prośby o przymusowe wykonanie aktów rejentalnych (aktów notaryalnych) weksli i innych, i protestowanych rewersów, o ile wartosć przedmiotu, lub prawa nie przewyższa 300 rubli;

5.) działy spadkowe po włościanach (art. 1490 l. e.) odnośnie,

a) do t. zw. gruntów ukazowych (t. j. takich, które oddane zostały włościanom przy zniesieniu poddaństwa) i to bez względu na obszar gruntu i jego wartość;

b) jeżeli w spadku pozostały inne grunta i posiadłości ziemskie w obszarze co najwyżej jednej Uwołoki (włóka około 30 sążni) lub majątek ruchomy do wysokości 1500 rubli;

c) zabezpieczenie spadku (opieczętowanie i sporządzenie inwentarza) bez względu na osobę spadkodawcy, rodzaj i wysokość pozostałego majątku (art. 1683 pr. cyw.)

6.) pozwy z powodu przekroczenia przepisów dotyczących sprzedaży, dzierżawy, zastawu i działu chłopskich gruntów (art. 1490 pr. cyw.);

7.) opieki nad tymi osobami do których odnosi się ukaz z 19. lutego (2 marca) 1864 (art. 1663 pr. cyw.).

Do osób tych należą (art. 1. 2. 3. 4. ukazu z 25. czerwca (7 lipca) 1866);

a) właściciele tak zwanych gruntów ukazowych (które oddane zostały włościanom przy sposobności zniesienia poddaństwa);

b) właściciele gruntów wyżej pod 5. b. wymienionych;

c) właściciele majątku ruchomego wartości do 1500 rubli;

d) osoby których cały majątek nieprzekracza miary pod a) b) c) zapodanej i

e) osoby które mieszkają na równinach i nie posiadają żadnego majątku (argument z art. 40. instr. dla naczelników gmin).

Wyjęte z pod orzecznictwa Sądów gminnych są pozwy o uznanie praw własności i dotyczące praw do rzeczy nieruchomych (praw serwitutowych, emphyteusis), sprawy górnicze, pozwy wynikłe z umów z państwowymi (skarbowo-eraryalnymi) zarządami i pozwy o prawa do wynalazków i przywilejów.

b) W sprawach karnych:

1.) przekroczenia, dla których w ustawie o karach wymierzanych przez Sędziów pokoju, oznaczone są następujące kary: (art. 1287 pr. kar.)

a) nagany, upomnienia i przestrogi;

b) grzywny do wysokości 300 rubli;

c) kary aresztu do 3 miesięcy;

d) kary więzienia do 1-go roku;

2) sprawy sług i robotników (art. 1288 pr. kar.);

3) przekroczenia prawa polowania (art. 1288 pr. kar);

Kompetencya Sądów gminnych jest wykluczona:

a) jeżeli z karą połączone jest: odstawienie przez policyę podsądnego z miejsca pobytu, zakaz wykonywania handlu lub przemysłu, albo zamknięcie lokali handlowych lub przemysłowych;

b) jeżeli kwota odszkodowania przewyższa 300 rubli;

c) jeżeli przekroczenie popełniły osoby należące do stanu wojskowego lub administracyi państwowej;

d) jeżeli przekroczenie polega na czynnej lub słownej zniewadze żandarma podczas wykonywania służby;

e) w wypadkach szkód lasowych, kradzieży i oszustwa według artykułów 154 do 156, 158, 169 do 177 kodeksu karnego dla Sędziów pokoju, jeżeli wartość skradźionej rzeczy lub powierzonego dobra przewyższa 30 rubli;

f) w wypadkach uszkodzeń cielesnych oznaczonych bliżej w art: 1483 część 2. i 1485 kodeksu karnego z roku 1885 i art. 1494;

g) w wypadkach przewidzianej w art. 31. kodeksu karnego dla Sędziów pokoju obrazy czci straży ziemskiej (niżnych czynów zemskoi straży) podczas wykonywania służby;

h) przy czynach karygodnych przewidzianych w art: 287, 288, 975, 977 kodeksu karnego (art. 287 obraza czci osób prywatnych w Sali sądowej i podczas urzędowania, art. 288 obraza czci funkcyonaryuszów gminnych podczas wykonywania służby art. 975 i 977 nadużycie dokumentów podróżnych bez zamiaru wyrządzenia szkody.

Nadto wyłączone są z pod kompetencyi sądów gminnych;

I. Kradzieże:

a) jeżeli wartość okradzionego przedmiotu przedmiotu przewyższa kwotę 30 rubli:

1.) na miejscach poświęconych służbie Bożej;

2.) rzeczy zamkniętych albo skradzionych przez podstępne wejście w dom;

3.) w towarzystwie więcej osób, które jednak nie są zorganizowaną szajką;

4.) popełnione w nocy;

5.) podczas zgromadzenia;

6.) w domach zajezdnych;

7.) przez osoby, które były raz karane za kradzież, sprzeniewierzenie lub oszustwo;

8.) zabór drzewa z lasu;

b) bez względu na wartość z pod właściwości sądów gminnych są wyjęte:

1.) kradzież konia lub krowy;

2.) kradzież w czasie podróży z prywatnych podwód;

3.) kradzież przez zorganizowaną szajkę;

4.) kradzież z włamaniem się przy użyciu gwałtu i z narzędziem w ręku zagrażającem życiu;

5.) kradzież przez osobę sprawującą urząd publiczny;

6.) kradzież w czasie pożaru, powodzi lub innej klęski;

7.) kradzież z zamkniętego domu, zabudowań domowych przez usunięcie przeszkód;

8.) kradzież z miejsca poświęconego służbie Bożej rzeczy do tejże służby należących oraz innych rzeczy tam przechowanych;

9.) kradzież przez służbę, o ile do współudziału wzięto ludzi obcych;

10.) kradzież przez właścicieli domów zajezdnych i ich służbę;

11.) przez osobe duchowne lub należące do stanu szlacheckiego;

12.) z wozów pocztowych, kolejowych i o innych przedsiębiorstw przewozowych;

13.) kradzież aktów i dokumentów nawet prywatnych dla przysporzenia korzyści sobie lub innym;

14.) gdy sprawca był już dwukrotnie za kradzież karany.

II. Oszustwa:

a) Jeżeli wartość wyrządzonej szkody przenosi kwotę 30 rubli:

1.) w sprawach handlowych kupna- sprzedaży, w razie zamiany towaru, przy kupieckich obrachunkach etc;

2.) kto przez fałszywe przedstawienie przywłaszcza sobie cudze pieniądze albo inne przedmioty;

3.) kto przy zapłacie długu w celu powtórnego ściągnięcia tegoż zatrzymuje odnośne weksle lub skrypta.

b) Bez względu na wartość z jakości czynu wyjęte są z pod kompetencyi sądów gminnych następujące oszustwa:

1.) gdy kto przybiera falszywie charakter publicznego urzędnika;

2) kto dwukrotnie za oszustwo był karany;

3.) gdy oszustwo popełniła osoba należąca do stanu szlacheckiego lub duchownego, i

4.) oszustwo przy grze w karty.

III. Wszelkie **uszkodzenia cielesne**, których następstwem są zranienia, nienależą do Kompetencyi Sądów gminnych.

W wypadkach wątpliwych należy wnieść doniesienie do c. i k. Sądu wojskowego, aresztant zaś ma być oprzytrzymany w areszcie gminnym aż do dalszego zarządzenia.

B. Miejscowa właściwość Sądów gminnych.

O właściwości Sądu rozstrzyga:

a) W sprawach cywilnych:

Miejsce zaminszkania, miejsce pobytu; dla nieruchomości miejsce położenia rzeczy (forum rei sitae); przy umowach miejsce wypełnienia i zawarcia umowy, przy wynagrodzeniu szkody miejsce wyrządzenia szkody;

b) W sprawach karnych:

Miejsce popełnienia czynu karygodnego (forum delicti commissi).

§ 3.

Tok instancyi.

Drugą instancyą zarówno w sprawach cywilnych, jak i w sprawach karnych jest Zjazd Sędziów pokoju który **ostatecznie** rozstrzyga.

§ 4.

Czasokresy do wnoszenia środków prawnych.

A. W sprawach cywilnych.

1.) Czasokres do wiesienia odwołania (przeciw wyrokowi) 1 miesiąc (art. 162 pr. cyw.).

2.) Czasokres do wniesienia opozycyi przeciw wyrokowi zaocznemu 14 dni (art. 151 pr. cyw.).

3.) Czasokres do wniesienia rekursu (przeciw uchwałom i zarządzeniom Sądu) 7 dni, (art. 167 proc. cyw.).

B. W sprawach karnych.

Czasokres do wnoszenia odwołań (opozycyj) przeciw wyrokom 14 dni (art. 147 proc. karnej).

Czasokres do wnoszenia rekursów (zażaleń) przeciw uchwałom 7 dni (art. 153 proc. kar).

§ 5.

Język urzędowy.

Językiem urzędowym na zewnątrz i w styczności ze stronami jest język polski i niemiecki. Językiem zaś urzędowym wewnętrznym jest wyłącznie jezyk polski.

§ 6.

Forma wyrokowania.

Wyroki i uchwały zapadają w imieniu „Prawa ustawy i sumienia“.

§ 7.

Egzekucya wyroków.

a) W sprawach karnych w których orzecznictwo przysługuje sędziom pokoju i sądom gminnym.

Wykonanie prawomocnych wyroków i uchwał sądowych przeprowadzają administracyjne organa gminne, to jest wojtówie, którzy w tym względzie odpowiedzialni są osobiście Komendantowi obwodu i mogą być w drodze administracyjnej karani do 500 Koron lub odpowiednim aresztem.

b) W sprawach cywilnych.

Egzekucyę wyroków sądów cywilnych i takichże uchwał wykonywać mają dotychczasowi komornicy sądowi, lub organa gminne, względnie policyjne (art. 158 p. c.) a to stosownie do życzenia strony. Przy wyborze organu wykonowczego należy jednak brać również wzgląd na stan majątkowy strony, wartość

przedmiotu sporu i rodzaj i miejsce wykonać się mającej egzekucyi.

§ 8.

Wykonywanie kar na wolności.

Orzeczone przez Sądy gminne kary aresztu mają być z reguły wykonane przez zamknięcie w areszcie gminnym.

W razie ważnych powodów może wójt wnieść do Sądu c. i k. Komendy obwodowej w Tomaszowie prośbę o zarządzenie wykonania kary aresztu w tutejszym areszcie wojskowym.

Zasądzeni na więzienie mają być odstawieni przez żandarmeryę do więzienia Sądu c. i k. Komendy obwodowej w Tomaszowie.

§ 9.

Manipulacya pieniężna.

Sędziowie gminni prowadzą pod własną odpowiedzialnością księgi kasowe. Wpisują do nich wszystkie złożone przez strony grzywny, poczem z końcem miesiąca przesyłają je ze spisem do kasy c. i k. Komendy obwodu.

W sprawie opłat i należytości sądowych, w sprawach cywilnych prowadzą Sędziowie osobny wykaz na formularzach, do tego przeznaczonych, uzbieraną gotówkę prześlą również z końcem miesiąca do kasy c. i k. Komendy obwodowej.

§ 10.

Nadzór sądowy.

Nad czynnościami urzędowemi sądów gminnych czuwa Sąd c. i k. Komendy obwodowej.

Nadzór ten będzie wykonany:

a) przez peryodyczne, z początkiem każdego miesiąca przez Sędziów gminnych składane, zwięzłe sprawozdania, o załatwionych w miesiącu minionym sprawach cywilnych i karnych;

b) przez doniesienie Sądowi c. i k. Komendy obwodowej, na wyraźne tegoż żądanie, o toku danej sprawy, od wypadku do wypadku;

c) przez wizytowanie na miejscu toku urzędowania i czynności Sądów gminnych, przez delegowanych do tego członków Sądu c. i k. Komendy obwodowej.

§ 11.

Zażalenia.

Niezależnie od wspomnianej w § II 3. zasad ogólnych, zwyczajnej drogi prawa, przysługuje stronom prawo zażalenia przeciw postępowaniu Sądów gminnych do c. i k. Komendy obwodowej, który je ostatecznie rozstrzyga.

§ 12.

Zwolnienie od opłat pocztowych.

Korespondencya Sądów gminnych z władzami w sprawach urzędowych, wolna jest od opłaty pocztowej.

§ 13.

Okręgi Sądów gminnych.

Obwód Sądowy Tomaszów obejmuje następujące Sądy gminne:

I. **Sąd gminny w Krynicach** dla gmin Komarów, Krynice i Tarnawatka.

II. **Sąd gminny w Tomaszowie** dla gmin Jarczów, Majdan Górny i Tomaszów (Pasieki).

III. **Sąd gminny w Łaszczowie** dla gmin Czerkasy, Rachanie i Telatyn.

IV. **Sąd gminny w Dubiu** dla gmin Kotlice, Tyszowce i

V. **Sąd gminny w Oszczowie** dla gmin Dołhobyczów i Poturzyn.

§ 14.

Wymiar sprawiedliwości w Sądach gminnych powinien być sprawiedliwy i szybki ze względu zaś na mnożące się przestępstwa przeciw cudzej własności bezwzględnie surowy.

Ludność wzywa się, aby w razie rzeczywistej potrzeby z ufnością o pomoc do Sądów zwracała się. Równocześnie jednak upomina się, by bezpodstawych skarg stanowczo zaniechała.

III.

Mianowanie Sędziów gminnych.

Odpowiednio do naprowadzonego pod I. § 3. otwarcia Sądów gminnych Krynicach, Tomaszowie, Łaszczowie, Dubiu i Oszczowie zatwierdzam pochodzących z wyboru współobywateli Sędziów P. p. Grzegorza Lipczyńskiego, Wacława Paluszyńskiego, Tadeusza Barcickiego, Stanisława Kowerskiego i Stanisława Kiełczewskiego w ich urzędzie. Powyżsi złożyli do rąk moich przyrzeczenie, że urząd swój spełniać będą wedle najlepszej „wiedzy“ prawa, ustawy i sumienia.

IV.

WYKAZ

personalu Sądów gminnych obwodu Tomaszowskiego.

L: p.	Siedziba sądu.	Sędziowie gminni	Ławnicy	Zastępcy ławników	Sekretarze
I.	Krynice	Grzegorz Lipczyński w Krynicach	Łopuszyński Jan Kurzempa Józef Kość Frańciszek	Mokomawski Adam Wodziński Stanisł. Grygiel Jan	Wesołowski Jan
II.	Tomaszów	Wacław Paluszyński w Chodywańcach	Kiwerski Stefan Wymiatacz Ignacy Jędrzejewski Adam	Frąckiewicz Feliks Zurkiewicz Bartło. Gajewski Jan	Panasiewicz Ignacy
III.	Łaszczów	Tadeusz Barcicki w Łaszczowie	Kosztowski Winc. Dysznik Frańciszek Hawrylak Jan	Tomczuk Frańcisz. Lachman Daniel Grzeszczuk Stan.	Wawrzeczko Wincenty
IV.	Dub	Stanisław Kowerski w Dubiu	Ulanicki Roman Płoński Frańciszek Kornas Stefan	Baj Jan Gałczyński Józef	Wiśniewski Aleksander
V.	Oszczów	Stanisław Kiełczewski w Oszczowie	Różański Jacenty Popielewski Leon Świder Marcin	Kurzybanowski Benedykt	Łuczynski Antoni

V.

Sędzia pokoju.

§ 1.

W miejsce dotychczasowego Sędziego pokoju dla miasta Tomaszowa wchodzą przydzieleni do tutejszego Sądu obwodowego Sędziowie cywilni.

§ 2.

Właściwość rzeczowa Sędziego pokoju.

1.) **w sprawach cywilnych** kryje się zupełnie z zakresem orzecznictwa Sądów gminnych z tym jedynym wyjątkiem, że należą do niego także i te sprawy opiekuńcze, które z pod właściwości Sądów gminnych są wyjęte. (Art. 1663. Pr. c.)

2.) **w sprawach karnych** ograniczenia właściwości Sądów gminnych wyżej pod III. § 2. A. b): a, b, c, d, wyszczególnione odnoszą się także i do Sędziego pokoju. Natomiast wymienione pod e, f, g, h, sprawy karne przydzielone są właśnie Sędziemu pokoju a to kradzież, zabór drzewa z lasu, sprzeniewierzenie i oszustwo do wysokości 300. rubli (Art. 169. 173. 177. ustawy o karach wymierzanych przez Sędziów pokoju).

VI.

Zjazd Sędziów pokoju. Sąd okręgowy.

Sąd wojskowy c. i k. Komendy obwodowej wykonywuje pełne sądownictwo w sprawach karnych o ile ono nie podlega orzecznictwu sądów gminnych i sędziów pokoju, i to w pierwszej i jedynej instancyi.

Przydzieleni do c. i k. Komendy obwodowej Sędziowie cywilni sprawują orzecznictwo dawnego Sędziego pokoju (o czem pod V) dawnego Zjazdu Sędziów pokoju i dawnego Sądu okręgowego.

Orzeczenia drugiej Instancyj są ostateczne i nie podlegają dalszemu zaczepieniu.

Środki prawne przeciw orzeczeniom Sądu okręgowego jako I. Instancyi idą do Sądu odwoławczego przy c. i k. wojennem Generalnem Gubernatorstwie, które rozstrzyga ostatecznie.

VII.

Obrońcy prywatni. Postanowienia karne przeciw pokątnym pisarzom.

§ 1.

Wykonywanie zawodu zastępstwa stron tak w sprawach cywilnych, jak i karnych, a to tak przez wnoszenie w ich imieniu podań i skarg sądowych, jak i stawanie w ich imieniu w sądzie przysługiwać odtąd będzie jedynie osobom w ciągniętym na listę w tutejszym c. i k. Sądzie obwodowym prowadzoną.

§ 2.

a) Na listę adwokatów przysięgłych wpisanym został:
Celestyn Rossowiecki w Tomaszowie.
b) Na listę obrońców prywatnych tut. c. i k. Sądu obwodowego wpisani zostali pp:
1. Edward Gniewkowski w Tomaszowie
2. Franciszek Kulczyński w Tomaszowie.

§ 3.

Zakres uprawnień obrońców prywatnych określony jest dotychczasowymi ustawami, z tą zmianą, że wobec zastąpienia dawnej instytucyi Zjazdu Sędziów pokoju w Zamościu przez tutejszy c. i k. Sąd obwodowy, otrzymują oni prawo zastępstwa stron w sprawach przez siebie w pierwszej Instancyi prowadzonych także przed tutejszym c. i k. Sądem obwodowym jako Instancyą odwoławczą.

§ 4.

Przypominam, że po myśli § 939[1] (c, d, z. r. 1912) kod. karn. osoby nieuprawnione do zastępstwa w Sądach:

1.) za udzielanie porady prawnej, jak również za sporządzanie pism we wszelkiego rodzaju sprawach Sądowych w celach zarobkowych i z widoczną niesumiennością, oraz

2.) za zajęcie się w sposób zarobkowy i w takichże celach prowadzeniem cudzych spraw w Sądach i wywalczaniem pretensyi pozornie nabytych dla ukrycia braku należytego upoważnienia,

podlegają aresztowi do 3 miesięcy, lub karze pieniężnej do 300. rubli:

Osoby, którym udowodniono powyższe przestępstwa po raz wtóry, lub więcej podlegają zamknięciu w więzieniu na czas od 2. do 8. miesięcy z dwuletnim dozorem policyjnym.

Przepisy powyższe będą przez tut. Sąd z całą surowością przezstrzegane.

VIII.

Przestępstwa lasowe.

Orzecznictwo karne w sprawach o przestępstwa lasowe, w lasach obciążonych służebnością, popełnione przez osoby uprawnione do wykonywania odnośnego serwitutu, wykonywać mająwedle dotyczących przepisów ustawy o karach wymierzanych przez Sędziego pokoju (głównie Art. 57|7 cytowanej ustawy) Sądy gminne, względnie Sądy pokoju.

Do Sędziego też należy rozpatrzenie kwestyi czy sprawca działał w dobrej wierze i z nieświadomości, czy też świadomie i w złej wierze granice swoich uprawnień przekroczył.

IX.

Podbijanie cen artykułów żywności.

A.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 15. września 1915 Nr. 37, D. rozp. o środkach karnych za podbijanie cen.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracyi wojskowej austryacko-węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

§ 1.

Kto przy zakupnie lub sprzedaży towarów ogólno- użytkowych w celach zarobkowych postępuje w ten sposób, że podwyższa swój zarobek znacznie ponad miarę odpowiadającą stosunkom miejscowym i uzyskuje cenę, która utrudnia konsumentom nabycie środków do życia, będzie karany grzywną do dwóch tysięcy koron lub aresztem do sześciu miesięcy.

Obok kary aresztu można nałożyć grzywnę do dwóch tysięcy koron.

§ 2.

Kto zbiera lub skupuje zapasy przedmiotów ogólno- użytkowych lub ogranicza ich wytwarzanie lub handel tymi przedmiotami,

kto utrudnia frekwencyę targową, skupuje od handlarzy targowych poza targami, lub w inny sposób wpływa ujemnie na ruch targowy to-

warami ogólno- użytkowymi,

kto rozsiewa nieprawdziwe wieści lub używa innych środków dla wprowadzenia w błąd, a to w zamiarze podwyższenia swego zarobku znacznie ponad miarę odpowiadającą stosunkom miejscowym i uzyskania cen, które utrudniają konsumentom nabycie środków do życia, będzie karany grzywną do dwudziestu tysięcy koron, lub aresztem do jednego roku.

Obok kary aresztu można nałożyć grzywnę do dwudziestu tysięcy koron.

§ 3.

W wypadkach §§ 1. i 2. można orzec w wyroku utratę uprawnienia przemysłowego, zamknięcie lokalu przedsiębiorstwa lub wykluczenie od zwiedzania targów, a w przypadku § 2. ust. 1, także konfiskatę zapasów.

Każdy prawomocny wyrok będzie ogłoszony w dzienniku urzędowym Komendy obwodowej.

§ 4.

Badanie i karanie porucza się urzędnikowi sędziowskemu, delegowanemu przez Komendę obwodową, który rozstrzyga jako sędzia samoistny na podstawie opini przynajmniej jednego przywołanego rzeczoznawcy.

Przeciw wyrokowi sędziego można wnieść zażalenie do sądu Komendy obwodowej.

§ 5.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 20. września 1915.

Arcyksiążę Fryderyk, marszałek polny w. r.

B.

Rozporządzeniem z dnia 2. lutego 1916 E. Nr. 129 poruczyłem badanie i karanie przestępstw z powyższej ustawy w całym tutejszym obwodzie c. k. sędziemu cywilnemu **Józefowi Terleckiemu** w Tomaszowie.

X.

Opłaty i należności sądowe.

Dopóki nie zostaną wprowadzone marki stemplowe, należy pobierać opłaty i należytości sądowe w gotówce. Pobranie ma być uwidocznione na odnośnem podaniu (skardze, wniosku, apelacyi etc.) a ponadto wpłacona gotówka wciągnięta do osobnego wykazu.

Wykaz ten dzieli się na dwie części, z których pierwsza zawiera wpływ t. j. wpłatę, druga wypłatę (w wypadku zwrotu).

Pobraną gotówkę należy miesięcznie odsyłać do kasy c. i k. Komendy obwodowej.

Jeżeli przy wniesieniu pisemnego lub ustnego podania, które podlega opłacie sądowej, nie złożono tejże należytości, ma sąd po myśli art. 200^5, 269 i 846 proc. cyw. wezwać stronę do uiszczenia odnośnej należytości w przeciągu dni 7 pod zagrożeniem, że w przeciwnym razie prośba bez załatwienia pozostawioną zostanie.

Należytości i opłaty sądowe wymierzane być mają wedle dotychczasowych przepisów.

Przepisy te zawarte są w art. 200, 201, 269, 839 do 890, 1510 proc. cyw. i w ustawie stemplowej.

XI.

Moratorium.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 4. listopada 1915, Nr. 43 dz. rozp.

o moratoryum.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracyi wojskowej austryacko-węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

I. Rozdział.

Zwłoka ustawowa.

A. Rozmiar i przedmiót.

§ 1.

Wierzytelności ulegające zwłoce.

Wierzytelności pieniężne, które polegają na umowie, powstałe przed 31. lipca 1914 i są płatne w dniu 31. lipca 1914 lub później, ulegają zwłoce, jeżeli:

a) są zabezpieczone na nieruchomościach, albo też opierają się na

b) rachunku bieżącym, dowodzie lokacyjnym lub książeczce wkładkowej,

c) umowie o ubezpieczenie,

d) wekslu, rewersie lub na obligu notaryalnem.

B. Wyjątki.

§ 2.

Opłata odsetek i rat.

Nie podlega zwłoce roszczenie o zapłatę odsetek od wierzytelności wymienionych w § 1. pod lit a i b, oraz o zapłatę odsetek i rat od pożyczek Towarzystwa kredytowego ziemskiego w Warszawie i Towarzystw kredytowych miejskich.

§ 3.

Mniejsze spłaty kapitału.

Roszczenie posiadacza rachunku bieżącego lub

wkładu (§ 1, lit. b) o wypłatę nie podlega zwłoce a do wysokości 50% miesięcznie od tej należności, jaka istniała w dniu 30. lipca 1914, jednakże z tem ograniczeniem, że kwota najniższa, jaką dłużnik na żądanie musi wypłacić, oraz kwota najwyższa, jakiej wierzyciel żądać może, wynoszą:

przy wierzytelnościach z rachunku bieżącego i z dowodów lokacyjnych 300 i 1000 koron,

przy wierzytelnościach z książeczek wkładowych 100 i 300 koron,

przy wierzytelnościach przeciw instytucyom drobnego kredytu najwyżej 100 koron.

Jeżeli dłużnik po 30. lipca 1914 uiścił więcej ponad to, do czego był obowiązany według każdoczesnych przepisów moratoryjnych, może nadwyżkę odliczyć przy późniejszych wypłatach miesięcznych.

§ 4.

Większe spłaty kapitału.

Roszczenie posiadacza rachunku bieżącego lub wkładu (§ 1, lit. b) o wypłatę nie podlega zwłoce aż do wysokości 50% należności, jaka istniała w dniu 30. lipca 1914, jeżeli wypłata jest potrzebna:

a) na opłacenie podatków lub innych danin publicznych,

b) na opłacenie nie podlegających zwłoce odsetek i rat od wierzytelności wymienionych w § 1, lit. a,

c) na opłacenie płac lub zarobków osób zatrudnionych w jego przedsiębiorstwie,

d) do ponownego podjęcia lub utrzymania ruchu w jego przedsiębiorstwie przemysłowem lub rolnem,

e) na opłacenie bieżących wydatków gminy lub instytucyi publicznej użyteczności.

Do ponownej wypłaty jest dłużnik obowiązany dopiero po upływie trzydziestu dni od wypłaty poprzedniej.

Dłużnik może żądać, ażeby uprawdopodobniono potrzebę wypłat, wymienionych pod lit. a do e, i może płacić wprost wykazanym wierzycielom.

Przekazywanie należności z rachunku bieżącego na inny rachunek w tejże instytucyi kredytowej nie podlega ograniczeniu, nie może jednak przez to być zmieniony określony w §§ 3 i 4 wymiar wypłat częściowych.

§ 5.

Wierzytelności z umów o ubezpieczenie.

Do roszczeń z umów o ubezpieczenie, które przypadły ubezpieczonemu po dniu 30. lipca 1914 albo należą się jako pożyczka na zastaw policy, mają aż do kwoty 4000 koron być stosowane §§ 3 i 4 tym sposobem, jak do wierzytelności z kiążeczek wkładowych.

§ 6.

Ograniczenie wyjątków.

Jeżeli posiadacz rachunku bieżącego był z tego tytułu w dniu 30. lipca 1914 dłużnikiem odnośnej instytucyi kredytowej, natenczas tylko opłata odsetek (§ 2) nie podlega zwłoce.

Nie można w ciągu tegoż miesiąca żądać wypłaty na podstawie § 3 i § 4.

§ 7.

Uchylenie zwłoki pretensyi wekslowej.

Sąd może zwłokę pretensyi wekslowej (§ 1, lit. d) uchylić i zobowiązać dłużników wekslowych, ażeby zapłacili dług odrazu lub w ratach najdłużej do roku, licząc od dnia ogłoszenia wyroku I. instancyi, jeżeli wierzyciel żądał pozasądowanie zapłaty i uprawdopodobni, że dłużnicy lub jeden z nich może dług uiścić bez uszczerbku w swem gospodarstwie.

Pozew sądowy zastępuje w tym wypadku protest z powodu niewypłaty.

II. Rozdział.

Zwłoka udzielana przez sąd i wstrzymanie egzekucyi.

§ 8.

Rozmiar i przedmiot.

Sąd może na wniosek dłużnika co do wierzytelności nie wyliczonych w § 1, jako też co do roszczeń o zapłatę odsetek od wierzytelności zabezpieczonych na nieruchomościach (§ 2) udzielić zwłoki najdłużej do roku, licząc od dnia ogłoszenia wyroku I. instancyi, jeżeli stosunki gospodarcze dłużnika tego wymagają a wierzyciel przez zwłokę nie ponosi niestosunkowego uszczerbku.

W tymże rozmiarze i pod tymiż warunkami może sąd, wysłuchawszy wierzyciela, odłożyć wszczęcie i wykonanie egzekucyi najdłużej do roku, licząc od dnia dozwolenia egzekucyi.

§ 9.

Żądanie zwłoki w sądzie.

Wniosek dłużnika musi być postawiony w wypadku oznaczonym w § 8, ustęp 1, przed ogłoszeniem wyroku I. instancyi, w wypadku oznaczonym w § 8, ustęp 2, do siedmiu dni po doręczeniu pierwszego nakazu egzekucyjnego.

Dłużnik winien uprawdopodobnić okoliczności uzasadniające wniosek.

§ 10.

Żądanie zwłoki u wierzyciela.

Jeżeli dłużnik przed wniesieniem pozwu domagał się u wierzyciela zwłoki i w miarę potrzeby ofiarował stosowne zabezpieczenie, a wierzyciel mimo to wniesie pozew, winien jeżeli sąd udzieli zwłoki w myśl propozycyi dłużnika, zwrócić dłużnikowi koszta sporu.

§ 11.

Orzeczenie sądu.

Sąd może udzielić zwłoki, dozwolić wykonania zobowiązania w ratach lub też odmówić wnioskowi.

Odmawiając zwłoki może sąd wszelako orzec, iż zwłoka poprzedzająca, w którą dłużnik popadł po dniu 30. lipca 1914, była usprawiedliwiona.

Udzielenie zwłoki można uczynić zawisłem od dania zabezpieczenia po myśli artykułów 602 do 652 procedury cywilnej.

W wypadku oznaczonym w § 8, ustęp 1, orzeka sąd wyrokiem. Wyrok zawiera postanowienia na wypadek, gdyby dłużnik nie dopełnił warunków zwłoki. Orzeczenie o zwłoce może być zaskarżone łącznie z innemi postanowieniami wyroku apelacyą, zresztą zaś skargą incydentalną (rekursem).

W wypadku oznaczonym w § 8, ustęp 2, należy stosować przepisy artykułów 161^{16} do 161^{19} procedury cywilnej. Niejawienie się jednej lub obu stron nie wstrzymuje rozstrzygnienia. Wierzyciel może zaskarżyć uchwałę sądową, którą dozwolono wstrzymania egzekucyi.

§ 12.

Zmiana okoliczności.

Jeżeli dozwolono wykonania zobowiązania ratami (§ 11, ustęp 1), natenczas w razie uchybienia terminu jednej raty cała wierzytelność nieuiszczona staje się płatną.

Jeżeli zmienią się okoliczności, na podstawie których udzielono zwłoki, albo jeżeli dane przez dłużnika zabezpieczenie jest zagrożone a dłużnik nie da bezzwłocznie innego dostatecznego zabezpieczenia, może sąd na wniosek wierzyciela, wysłuchawszy dłużnika, udzieloną zwłokę uchylić lub skrócić. Niejawienie się jednej lub obu stron nie wstrymuje rozstrzygnienia.

§ 13.

Ograniczenia zwłoki udzielanej przez sąd.

Sąd nie może udzielić zwłoki:

a) co do wierzytelności określonych w § 1, lit a, b lub c, które powstały po dniu 30. lipca 1914;

b) co do wierzytelności wekslowych, które powstały po dniu 31. października 1915;

c) co do wierzytelności, które wynikły z obowiązku wynagrodzenia szkody spowodowanej czynem karygodnym;

d) co do wierzytelności, co do których już poprzednio sąd lub też wierzyciel sam udzielił odpowiedniej zwłoki;

e) co do wierzytelności przeciw osobom fizycznym lub prawnym, które należą do państwa nieprzyjacielskiego i albo mają stałe zamieszkanie (siedzibę) poza monarchią austryacko-węgierską oraz poza austryacko-węgierskim i niemieckim obszarem okupowanym, albo też przebywają poza tymi obszarami, jakkolwiek nie były z nich przymusowo usunięte.

III. Rozdział.

Postanowienia ogólne.

§ 14.

Skutki zwłoki.

Zwłoka udzielona przez ustawę lub sąd ma ten skutek, że w czasie jej trwania wierzytelność nie może być sądownie dochodzona. Zwłoka nie wstrzymuje jednak potrącenia (artykuł 1292 Kodeksu cywilnego).

Zwłoka udzielona przez ustawę lub sąd jako też sądowe uznanie zwłoki za usprawiedliwioną (§ 11) uchyla wszelkie następstwa zwłoki, należy jednak opłacać odsetki umowione, a w braku umowy odsetki ustawowe.

Przy zobowiązaniach wekslowych należy, jeżeli nie umówiono inaczej, obliczać odsetki według stopy, podług jakiej weksel był dyskontowany.

§ 15.

Bieg czasokresów.

Czasu zwłoki nie wlicza się w czasokresy przedawnienia, w czasokresy do wytoczenia powództwa, i do innych czynności w postępowaniu egzekucyjnem.

Weksle mogą być okazywane do zapłaty i protestowane także po upływie czasokresów oznaczonych w Kodeksie handlowym bez utraty regresu i innych praw wekslowych.

§ 16.

Egzekucya na nieruchomości.

Nie można sprzedawać przymusowo nieruchomości celem ściągnięcia prywatnej wierzytelności pieniężnej.

Przedsiębranie czynności egzekucyjnych, które poprzedzają wyznaczenie i przeprowadzenie licytacyi, jest dozwolone.

§ 17.

Wejście w życie.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1. listopada 1915.

Dotychczasowe rozporządzenia o moratoryum jako też prawo sejmowe z 14/26. kwietnia 1818, dziennik praw IV 412, i artykuły 136, 137 procedury cywilnej są uchylone.

Arcyksiąże Fryderyk, marszałek polny, w. r.

C. i k. Komendant obwodu:

pułkownik BERAN m. p.

Nakładem i drukiem c. i k. Komendy obwodowej w Tomaszowie.